

Asia: VN/23300/2023

Lausuntopyyntö unionipetosdirektiivin täydentävää täytäntöönpanoa koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksen luonnos on hyvin perusteltu. Ehdotetussa uudessa tunnusmerkistössä rikoksen yritykselle jää varsin suppea soveltamisala, koska teko täyttyy jo toiminnan varhaisessa vaiheessa. Luonnoksessa esitetyistä syistä ei ole syytä säätää virka-aseman väärinkäyttämisen yritystä rangaistavaksi. Kuten luonnoksessa on todettu jotkin direktiivissä mainitut teot voivat täyttää vain virka-aseman väärinkäyttämisen tunnusmerkistön. Tulkintani mukaan esitetty uusi tunnusmerkistö yhdistettynä aiempiin RL 40 luvun tunnusmerkistöihin täyttää direktiivin edellyttämän kriminalisoinnin laajuudessaan.

Uusi tunnusmerkistö on tekotavan osalta varsin monimutkainen, viittauksineen EU-säätelyyn. Rikosvastuun toteuttamisen näkökulmasta on olennaista se, että tahallisuus on käsillä jo silloin, kun tekijä tuntee ne tosiseikat, joiden perusteella asiaa arvioidaan rikosoikeudellisesti. Erehtyminen direktiivin sisällöstä arvioidaan kieltoerehdyksenä, jolla perusteella rikosvastuusta vapautuu vain poikkeuksellisesti.

On perusteltua ulottaa rangaistusvastuu uusien tunnusmerkistöjen mukaisista teoista myös oikeushenkilöihin, pois lukien julkisen vallan käyttö.

Esitetty pakkokeinovaltuuksien laajentaminen (koskee törkeää tekemuotoa) on perusteltu.

Esitettyjen uusien tunnusmerkistöjen suhdetta lahjusrikoksiin analysoidaan parhaillaan käynnissä olevassa oikeusministeriön ohjaamassa selvityksessä.

Tolvanen Matti
Itä-Suomen yliopisto